

Eskaleringstrappa & rekommenderade åtgärder vid upptäckta avvikelser mot kontraktsvillkor för hållbara leveranskedjor

Om dokumentet

I detta dokument föreslås åtgärder som ska vidtas om avvikelser med hänseende till kontraktsvillkor för hållbara leveranskedjor upptäcks hos leverantören eller i dess leveranskedja. Dokumentet är framtaget inom ramen för Sveriges landsting och regioners nationella samordning för hållbar upphandling.

Eskaleringstrappan bygger på principer att om allvarliga avvikelser upptäcks i leveranskedjan, som direkt äventyrar människors hälsa eller liv, ska upphandlande myndighet tillsammans med leverantören alltid sörja för att åtgärda avvikelsen i första hand. När avvikelsen är åtgärdad kan avtalsrättsliga åtgärder vidtas i enlighet med rekommendation.

Kontakt

För frågor kring detta dokument, kontakta det nationella kansliet för hållbar upphandling:

Pauline Göthberg, nationell samordnare
Pauline.gothberg@sll.se

[Karin Lonaeus, nationell hållbarhetsstrateg](#)
Karin.lonaeus@regionjh.se

Definitioner & förtydliganden

Leverantör

Med leverantör avses landstingets/regionens kontraktspart. Det är alltid kontraktspartens ansvar att säkerställa att avvikelser släcks, även när denna sker hos tredje part, såsom hos en underleverantör.

Underleverantör

Aktör i leveranskedjan bortom kontraktsparten. Fabriksrevisioner kan till exempel äga rum i dessa led. Upptäcks allvarliga avvikelser i dessa led är det kontraktspartens ansvar att säkerställa att dessa åtgärdas. Även om revision äger rum i fabrik hos tredje part sker dialog kring åtgärdsplan med kontraktsparten. Om kontraktsparten ej sörjer för att åtgärda avvikelsen, bör upphandlande myndigheter vidta nödvändiga åtgärder för att ändå avhjälpa situationen.

Gradering av avvikelser

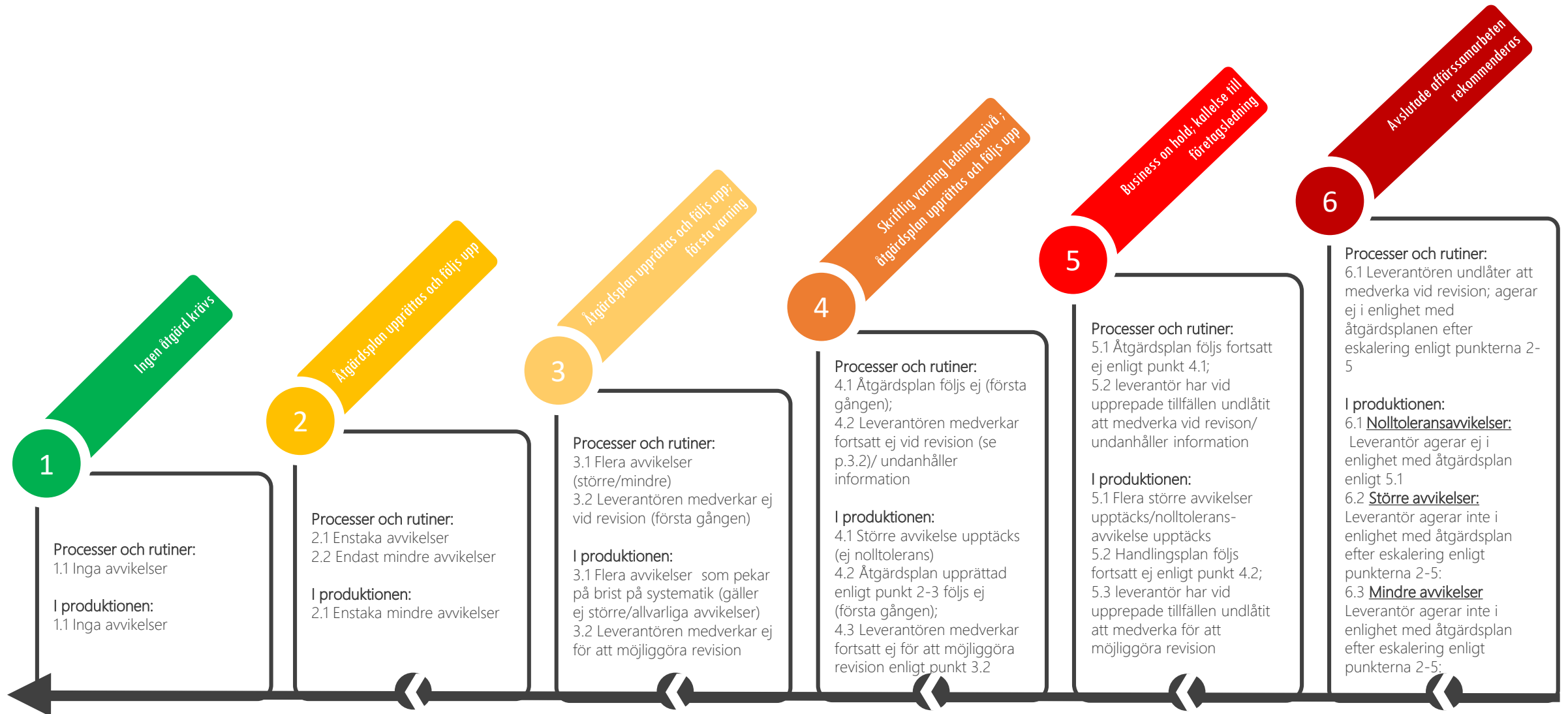
För kontorsrevision graderas avvikelser enligt följande skala:

- Större avvikelser
- Mindre avvikelser

För fabriksrevision graderas avvikelser enligt följande skala:

- Nolltoleransavvikelser (mer information s. 7)
- Större avvikelser
- Mindre avvikelser

ESKALERINGSTRAPPA VID UPPFÖLJNING AV KONTRAKTSVILLKOR FÖR HÅLLBARA LEVERANSKEDJOR

UPPFÖLJNING KONTRAKTSVILLKOR AVSEENDE HÅLLBARA LEVERANSKEDJOR

HANTERING AV AVVIKELSER UNDER AVTALSPERIODEN – PROCESSER OCH RUTINER (KONTORSREVISION)

STEG	ESKALERINGSNIVÅER	YTTERST ANSVARIG	AKTIVITET	RÅDGIVANDE AKTÖRER	LANDSTING/REGIONER	INTRESSETER
1	1.1 Inga avvikelser	1.1 Region ansvarig för uppföljning	1.1 Meddela leverantör om avslutad revision	1.1 Nationella Kansliet	1.1 Ta del av rapport	Delge revisionsresultat (via Nationella Kansliet)
2	2.1 Enstaka avvikelser 2.2 Endast mindre avvikelser	2.1; 2.2 Region ansvarig för uppföljning	2.1; 2.2 Be leverantör upprätta åtgärdsplan, följs upp i enlighet med tidplan	2.1; 2.2 Revisor, Nationella Kansliet	2.1; 2.2 Avvakta avvikelshantering	Strategiska samarbetspartners meddelas i samband med att revisionsrapport sprids.
3	3.1 Flera avvikelser (större/mindre) 3.2 Leverantören medverkar ej vid revision (första gången)	3.1; 3.2 Region ansvarig för uppföljning	3.1 Be leverantör upprätta åtgärdsplan, följs upp i enlighet med tidplan 3.2 Ansvarig region skickar ut skriftlig varning med hänvisning till eskaleringstrappa	3.1 Revisor, Nationella Kansliet 3.2 Nationella Kansliet	3.1 Avvakta avvikelshantering 3.2 Skriftlig varning skickas inom ramen för nationell samordning.	3.1 Strategiska samarbetspartners meddelas i samband med att revisionsrapport sprids. 3.2 Om relevant involveras partners
4	4.1 Åtgärdsplan följs ej (första gången); 4.2 Leverantören medverkar fortsatt ej vid revision (se p.3.2)/ undanhåller information	4.1 Ansvarig region 4.2 Upphandlingschefer i regioner/ landsting som anmält avtal	4.1 Ansvarig region (regional samordnare/kontaktperson) skickar ut skriftlig varning kopplad till eskaleringstrappa 4.2 Skriftlig varning från samtliga landsting/regioner som anmält avtal till uppföljningen. Upphandlingschef i ansvarig(t) region/landsting skickar varning.	4.1 – 4.2 Nationella Kansliet	4.1 – 4.2 Upphandlingschefer i delaktiga landsting/regioner skriver under varning. Samtliga landsting och regioner meddelas.	4.1 – 4.2 Om relevant involveras samarbetspartners vid underskrift av varning. Samarbetspartners meddelas.
5	5.1 Åtgärdsplan följs ej efter aktivitet enligt punkt 4.1; 5.2 leverantör har vid upprepade tillfällen undlåtit att medverka vid revision/ undanhåller information	5.1 – 5.2 Styrgrupp via Nationella Kansliet	5.1 – 5.2 Kallelse till företagsledning från styrgrupp inklusive varning om eventuell eskalering till nivå 6; gå ut med rekommendation om avropsstopp/viten i enlighet med enskilda kontraktsvillkor	5.1 – 5.2 Nationella Kansliet	5.1 – 5.2 Anmälda landsting/regioner kan vid rekommendation vidta åtgärd i form av vite/avropsstopp; samtliga landsting/regioner meddelas	5.1 – 5.2 Om relevant involveras samarbetspartner vid underskrift av varning samt i möte med företagsledning.
6	6.1 Leverantören undlåter att medverka vid revision; agerar ej i enlighet med åtgärdsplanen efter eskalering enligt punkterna 2-5	6.1 LfU	6.1 Leverantören meddelas att Villkor inte efterlevs; rekommendation om hävning eller motsvarande åtgärd via LfU på rekommendation av styrgruppen; ev. rekommendation om utslutning i kommande upphandlingar pga. avtalsbrott	6.1 Styrgrupp; Nationella Kansliet	6.1 Anmälda landsting/regioner: agera i enlighet med nationell rekommendation	6.1 Samarbetspartners meddelas och uppmanas vidta åtgärder. Relevanta intressenter meddelas (t.ex. OECD:s kontaktpunkt)

HANTERING AV AVVIKELSER UNDER AVTALSPERIODEN – PRODUKTION (FABRIKSREVISION) (1/2)

Gäller även vid fall då information om avvikelser i produktion mottages från externa källor

STEG	ESKALERINGSNIVÅER	YTTERST ANSVARIG	AKTIVITET	RÅDGIVANDE AKTÖRER	LANDSTING/REGIONER	INTRESSETER
1	1.1 Inga avvikelser	1.1 Region ansvarig för uppföljning	1.1 Meddela leverantör om avslutad revision	1.1 Nationella Kansliet	1.1 Ta del av rapport	Delge revisionsresultat (via Nationella Kansliet)
2	2.1 Enstaka mindre avvikelser	2.1 Region ansvarig för uppföljning	2.1 Be leverantör upprätta åtgärdsplan, följs upp i enlighet med tidplan	2.1 Revisor, Nationella Kansliet	2.1 Avvakta avvikelshantering	Strategiska samarbetspartners meddelas i samband med att revisionsrapport sprids.
3	3.1 Flera avvikelser som pekar på brist på systematik (gäller ej större/allvarliga avvikelser) 3.2 Leverantören medverkar ej för att möjliggöra revision	3.1; 3.2 Region ansvarig för uppföljning	3.1 Be leverantör upprätta åtgärdsplan, följs upp i enlighet med tidplan 3.2 Ansvarig region (regional samordnare/kontaktperson) skickar ut skriftlig varning kopplad till eskaleringstrappa	3.1 Revisor, Nationella Kansliet 3.2 Nationella Kansliet	3.1 Avvakta avvikelshantering 3.2 Skriftlig varning skickas inom ramen för nationell samordning.	3.1 Strategiska samarbetspartners meddelas i samband med att revisionsrapport sprids. 3.2 Om relevant involveras partners
4	4.1 Större avvikelse upptäcks (ej nolltolerans) 4.2 Åtgärdsplan upprättad för punkt 2-3 följs ej (första gången); 4.3 Leverantören medverkar ej för att möjliggöra revision efter aktivitet enligt punkt 3.2	4.1 – 4.2 Region ansvarig för uppföljning 4.3 Upphandlingschefer i regioner/landsting som anmält avtal	4.1 Åtgärdsplan upprättas och följs upp skyndsamt . Frekventa uppföljningar av åtgärdsplan 4.2 Ansvarig region (regional samordnare/kontaktperson) skickar ut skriftlig varning med hänvisning till eskaleringstrappa 4.3 Skriftlig varning från samtliga landsting/regioner som anmält avtal till uppföljningen. Upphandlingschef i ansvarig(t) region/landsting skickar varning.	4.1 – 4.2 Nationella Kansliet 4.3 Nationella Kansliet/ ansvarig region	4.1 Meddela landsting/regioner 4.2 Skriftlig varning skickas inom ramen för nationell samordning. 4.3 Upphandlingschefer i anmälda landsting/regioner skriver under varning. Samtliga landsting och regioner meddelas.	4.1 – 4.3 Om relevant involveras samarbetspartners vid underskrift av varning. Samarbetspartners meddelas.

HANTERING AV AVVIKELSER UNDER AVTALSPERIODEN – PRODUKTION (FABRIKSREVISION) (2/2)

Gäller även vid fall då information om avvikelser i produktion mottages från externa källor

STEG	ESKALERINGSNIVÅER	YTTERST ANSVARIG	AKTIVITET	RÅDGIVANDE AKTÖRER	LANDSTING/REGIONER	INTRESSENTER
5	<p>5.1 Flera större avvikelser upptäcks/nolltoleransavvikelse upptäcks</p> <p>5.2 Handlingsplan följs ej efter aktivitet enligt punkt 4.2;</p> <p>5.3 leverantör har vid upprepade tillfällen undlåtit att medverka för att möjliggöra revision</p>	5.1 – 5.3 Styrgrupp via Nationella Kansliet	<p>5.1 Ansvarig region i samarbete med Nationella Kansliet begär av leverantör att avvikelse åtgärdas omedelbart. Begäran om upphörande av aktivitet om nödvändigt skickas (om nödvändigt/möjligt från styrgrupp). Det anses nödvändigt att upphöra med en aktivitet om aktivitetens fortlöpande försätter arbetare eller människor i omedelbar fara</p> <p>5.2 – 5.3 Kallelse till företagsledning från styrgrupp inklusive varning om eventuell eskalering till nivå 6; eventuell rekommendation om avropsstopp/viten i enlighet med enskilda kontraktsvillkor</p>	<p>5.1 Nationella kansliet, revisor, experter (NGO:s och intresseorganisationer)</p> <p>5.3 Nationella Kansliet, ansvarig region</p>	<p>5.1 Anmälda landsting/regioner meddelas skyndsamt.</p> <p>Övriga landsting/regioner meddelas när lämpligt.</p> <p>5.2-5.3 Anmälda landsting/regioner kan vid rekommendation vidta åtgärd i form av vite/avropsstopp; samtliga landsting/regioner meddelas</p>	<p>5.1 Samarbetspartners hålls informerade</p> <p>5.2 – 5.3 Om relevant involveras samarbetspartners vid underskrift av varning samt i möte med företagsledning.</p>
6	<p>6.1 Leverantör agerar inte i enlighet med åtgärdsplan vid fall enligt 5.1: nolltoleransavvikelser</p> <p>6.2Leverantör agerar inte i enlighet med åtgärdsplan efter eskalering enligt punkterna 2-5: större/allvarliga avvikelser</p> <p>6.3 Leverantör agerar inte i enlighet med åtgärdsplan efter eskalering enligt punkterna 2-5: mindre avvikelser</p> <p>6.4 Leverantör medverkar ej vid revision efter aktivitet enligt 5.3</p>	<p>6.1 – 6.3 LfU</p> <p>6.4 Upphandlingschefer i regioner/landsting som anmält avtal</p>	<p>6.1-6.2 Kontakta externa intressenter (globalt/lokalt), samarbetspartners m.fl. skyndsamt och larma för att avhjälpa situationen lokalt. Fokus är att bistå de som lider och lidit skada. Först när situationen är avhjälpt kan rekommendation om hävning av avtal eller motsvarande åtgärd via Lfu på rekommendation av styrgruppen ske.</p> <p>6.3-6.4 Leverantören meddelas att Villkor inte efterlevs; leverantören rödlistas; rekommendation om hävning av avtal eller motsvarande åtgärd via Lfu på rekommendation av styrgruppen</p>	<p>6.1-6.2 Styrgrupp Nationella Kansliet, NGO:s, intresseorganisationer, andra kunder som sourcar från fabriken ifråga, ambassader, OECD, samarbetspartners, Europeiska arbetsgruppen för Hållbar Upphandling, UNDP/UNEP/andra FN-organ, m.fl.</p> <p>6.3 – 6.4 Nationella Kansliet, samarbetspartners, intresseorganisationer</p>	<p>6.1 – 6.2 Anmälda landsting/regioner bistår i arbetet vid behov samt vidtar eventuella åtgärder vid rekommendation.</p> <p>Övriga landsting/regioner meddelas skyndsamt.</p> <p>6.3-6.4 Anmälda landsting/regioner vidtar eventuella åtgärder vid rekommendation. Övriga landsting/regioner meddelas skyndsamt</p>	<p>6.1-6.2 Samarbetspartners involveras i arbetet. OECD:s kontaktpunkt meddelas. Partners meddelas vid eventuell rekommendation om avtalshävning.</p> <p>6.3-6.4 Partners hålls informerade och meddelas vid eventuell rekommendation om avtalshävning.</p>

NOLLTOLERANSAVVIKELSER

Avvikelse där nolltolerans råder kräver särskilda åtgärder. Vid upptäckt av nolltoleransavvikelse är revisorn skyldig att omedelbart meddela

- Fabriken (direkt på plats)
- Leverantören
- Landstinget/regionen

Fabriken/leverantören ska vid upptäckt åtgärda avvikelsen omedelbart. Detta kan bland annat innebära att fabriken måste upphöra med aktiviteter/verksamheter om dessa innebär direkt fara för människors liv. Åtgärd som adresserar grundorsaken måste sedan vidtas innan aktiviteten/verksamheten kan återupptas.

Barnarbete

- Ingen arbetstagare får vara under 15 år (eller 14 år om den nationella lagstiftningen tillåter detta), eller yngre än minimiåldern för arbete, om denna ålder överstiger 15 år.
- Arbetare under 18 år som faller offer för de värsta formerna av barnarbete (tvångsarbete, olagliga aktiviteter) eller arbetar med farliga arbetsmoment.

Tvångsarbete och omänsklig behandling

- Arbete eller tjänster som utförs genom hot eller straff eller liknande och som inte utförs på frivillig basis.
- Tvångsarbete, inklusive slavarbete, kontraktarbete eller ofrivilligt fängelsearbete
- Hård eller omänsklig behandling, däribland sexuella trakasserier eller någon form av psykisk eller fysisk bestraffning.

Hälsa och säkerhet

- Hälsa- och säkerhetsrisker som innebär direkt hotar arbetstagares hälsa, säkerhet och/eller liv.

Miljö

- Akut risk för allvarlig påverkan på miljö och/eller människor

Oetiskt beteende

- Försök till mutande av revisor
- Avsiktlig förvanskning av verksamheten eller leveranskedjan (t.ex. att undanhålla information, undanhålla tillverkningsanläggningar, gömma arbetare)

För att anses som nolltolerans, måste dessa avvikelser vara:

- Uppenbara vid revisionstillfället
- Avvikelsen/risken kan styrkas/bevisas

Konfidentiella anmärkningar:

Om revisorn har misstankar om att nolltoleransavvikelse förekommer, men kan inte vid revisionstillfället styrka detta, så ska revisorn rapportera om dessa misstankar i en särskild bilaga till revisionsrapporten som benämns "konfidentiella anmärkningar".